

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 332/2021-6

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 4 Tos 137/2020 z 25. novembra 2020 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť, skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľa

1. Ústavnému súdu bola 12. februára 2021 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa vo veci namietaného porušenia čl. 1 ods. 2, čl. 2 ods. 2 a 3, čl. 12, čl. 13, čl. 17 a čl. 46 ods. 1, 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej aj „krajský súd“) č. k. 4 Tos 137/2020 z 25. novembra 2020 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“). V podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľ zároveň požiadal o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov na jeho zvolenie.

2. Z obsahu podanej ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Zvolen č. k. 4 T 118/2017 z 8. novembra 2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 4 To 154/2017 z 3. apríla 2018 uznaný vinným zo zločinu legalizácie príjmu z trestnej činnosti v štádiu pokusu podľa § 233 ods. 1 písm. a), b) k § 14 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení účinnom v čase skutku (ďalej len „Trestný zákon“) a z iných, za čo mu bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 4 rokov a 6 mesiacov. Sťažovateľ má uvedený trest vykonať 7. júna 2021. Okresný súd Košice II (ďalej len „okresný súd“) uznesením č. k.

7 Pp 49/2020 z 5. októbra 2020 podľa § 66 ods. 1 písm. b) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) podmienične prepustil sťažovateľa z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Zvolen č. k. 4 T 118/2017 z 8. novembra 2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 4 To 154/2017 z 3. apríla 2018. Krajský súd v Košiciach uznesením č. k. 4 Tos 137/2020 z 25. novembra 2020 zrušil podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku uznesenie okresného súdu č. k. 7 Pp 49/2020 z 5. októbra 2020 a podľa § 66 ods. 1 písm. b) Trestného zákona zamietol žiadosť sťažovateľa o podmieničné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody uloženého už uvedenými rozhodnutiami.

3. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti nesúhlasil s právnym názorom krajského súdu o potrebe výkonu celého uloženého trestu odňatia slobody, a to z dôvodu naplnenia jeho resocializačného účelu. Podľa svojho názoru je sťažovateľ napadnutým uznesením krajského súdu diskriminovaný na svojich právach a nemôže v dôsledku právneho záveru krajského súdu ani podať ďalšiu, opätovnú žiadosť o svoje podmieničné prepustenie z výkonu trestu. Sťažovateľ polemizuje s právnym záverom krajského súdu o nutnosti výkonu celého uloženého trestu odňatia slobody z dôvodu zahľadania jeho predchádzajúcich odsúdení, dobrého správania vo výkone trestu odňatia slobody, ako aj skutočnosti, že okamihom právoplatnosti rozhodnutia o podmieničnom prepustení bude vzatý do vydávacej väzby na účely výkonu trestu odňatia slobody v Rakúskej republike, kde „*bude ochranná funkcia ďalšieho trestu zachovaná.*“. Napadnuté uznesenie krajského súdu je podľa sťažovateľa prejavom svojvôle a je porušením jeho označených práv.

4. V petite podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľ požiadal ústavný súd o preverenie napadnutého uznesenia krajského súdu a navrhol vo veci vydať tento nález:

„1. Rozhodnutím KS – Košice sp. zn. 4Tos/137/2020 zo dňa 25.11.2020 boli porušené ústavné práva a slobody [redacted]... v čl. 1,2, 12, 13, 17 a 46 Ústavy SR.

2. Rozhodnutie KS – Košice ÚS SR ruší a nariaďuje KS – Košice aby tento znova prerokoval a rozhodol.

3. ÚS SR uznáva primerané zadostučinenie podnecovateľovi [redacted]... vo výške 14.000,- euro, ktoré je povinný KS – Košice vyplatiť podnecovateľovi do 60 dní.“

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

II.1. Relevantná právna úprava:

5. Ústavný súd v súlade s § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť, pričom posudzoval, či jej prijatiu na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

6. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

7. Podľa § 66 ods. 1 Trestného zákona súd môže odsúdeného podmienene prepustiť na slobodu, ak odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, a b) ak ide o osobu odsúdenú za zločin po výkone dvoch tretín uloženého nepodmienečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmienečného trestu odňatia slobody. Podľa § 66 ods. 2 Trestného zákona pri rozhodovaní o podmienечnom prepustení súd prihliadne aj na povahu spáchaného trestného činu a na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva.

II.2. Ústavnoprávne východiská všeobecne:

8. Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci nie je úlohou ústavného súdu zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov v rámci im zverených kompetencií legislatívne vymedzených. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

9. Zároveň každý má teda právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06) alebo závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, by zásadne popreli účel a význam zákonného predpisu (I. ÚS 13/00, I. ÚS 115/02, I. ÚS 139/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06, I. ÚS 382/06, I. ÚS 88/07).

10. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je pritom vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (obdobne pozri aj judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva Ruiz Torija proti Španielsku z 9. 12. 1994, séria A, č. 303A, s. 12, bod 29; Hiro Balani proti Španielsku z 9. 12. 1994, séria A, č. 303B; Georgiadis proti Grécku z 29. 5. 1997; Higgins proti Francúzsku z 19. 2. 1998). Z judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a s právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 32/07).

11. Skutkové alebo právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli do takej miery zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, že by zásadne popreli účel a význam zákonného predpisu a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (II. ÚS 58/98, I. ÚS 13/00, II. ÚS 5/00, I. ÚS 115/02, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06, I. ÚS 382/06, I. ÚS 88/07).

12. Aj v konaní o žiadosti odsúdeného o podmienечné prepustenie sú súdy povinné svoje rozhodnutia riadne, presvedčivo a logicky odôvodniť. Ako ústavný súd už v náleze č. k.

III. ÚS 611/2000 z 22. marca 2001 (N 51/21 SbNU 439) pripomenul, v konaní treba opatriť dostatok aktuálnych skutkových podkladov, z ktorých je možno s čo najvyššou mierou pravdepodobnosti usúdiť, či a prípadne nakoľko doterajší výkon trestu splnil u odsúdeného svoj predpokladaný účel, hoci vzhľadom na povahu veci bude úsudok súdu v tomto smere vždy ohrozený istým stupňom rizika nesprávnosti.

13. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

II.3. Napadnuté uznesenie krajského súdu:

14. Krajský súd v uznesení č. k. 4 Tos 137/2020 z 25. novembra 2020 po prehľade ústavov na výkon trestu odňatia slobody, v ktorých sťažovateľ uložený trest odňatia slobody vykonával, a po príslušnej zákonnej úprave v podstatnom uviedol:

„... pre podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody je nutné, aby odsúdený kumulatívne splnil dve podmienky. Formálnu - vykonal trest v zákonom stanovenej dobe a materiálnu - plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a možno od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život.

Pokiaľ ide o formálnu podmienku krajský súd uvádza, že pre to, aby bolo možné u odsúdeného uvažovať o podmienenom prepustení z hľadiska posudzovanej dĺžky doby, po vykonaní ktorej môže byť podmienené prepustenie je potrebné aplikovať práve § 66 ods. 1 písm. b) zákona č. 300/2005 Z. z., čo odsúdený [REDAKOVANÉ] splnil dňom 7.12.2019.

Vo vzťahu k materiálnej podmienke krajský súd dodáva, že u odsúdeného [REDAKOVANÉ] nie je možné očakávať, že by v budúcnosti viedol riadny život. Úvodom krajský súd upozorňuje, že u viacnásobných recidivistov, obzvlášť u tých, ktorí sa opakovane dopúšťajú závažnej alebo druhovo identickej trestnej činnosti dáva ich osobnostné narušenie len veľmi slabé záruky, že by sa v budúcnosti mohli páchaniu trestnej činnosti vyhnúť. Z tohto dôvodu bude splnenie materiálnej podmienky týkajúcej sa budúceho vedenia riadneho života u takýchto osôb skôr výnimočné, ako bežné. Rozhodne pre naplnenie materiálnej podmienky nebude postačovať taký spôsob správania sa vo výkone trestu, aký súdom zvyčajne postačuje u osôb, ktorí sa dopustili napr. nedbanlivosti trestnej činnosti, alebo ojedinele a s relatívne dlhým časovým odstupom aj úmyselnej trestnej činnosti. Vo vzťahu k odsúdenému [REDAKOVANÉ] krajský súd konštatuje, že tento bol dosiaľ 14-krát súdne trestaný, už opakovane dostal zo strany spoločnosti šancu ukázať, že ďalší výkon trestu nie je pre jeho nápravu potrebný i napriek tomu sa k trestnej činnosti zakaždým navrátil. Ani krajský súd preto nemal pochybnosť, že u odsúdeného už uložený trest neplní resocializačnú funkciu, funkciu individuálnej/generálnej prevencie, či morálneho odsúdenia, ale len funkciu ochrannú.“

II.4. Posúdenie napadnutého uznesenia krajského súdu z hľadiska namietaného porušenia práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy:

15. Sťažovateľ pred ústavným súdom namieta porušenie viacerých článkov ústavy, ktoré však nemajú vecnú súvislosť s rozhodovaním o jeho žiadosti o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. Na vec sťažovateľa sa vecne vzťahuje len ním uvádzaný čl. 46 ods. 1 ústavy, z hľadiska garancií z neho vyplývajúcich ústavný súd preskúma napadnuté uznesenie krajského súdu.

16. Pokiaľ ide o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ústavný súd už judikoval, že jeho zmysel nie je v tom, aby za dobré správanie bol odsúdený automaticky podmienené prepustený po uplynutí stanovenej doby bez zreteľa na účel trestu. Je potrebné vziať do úvahy i samotný účel trestu, ktorý obsahuje viac komponentov, na ktoré súdy pri svojom rozhodovaní musia prihliadať. Podstatou ich úvah je potom v konečnom dôsledku dôvodnosť predpokladu, že odsúdený povedie v budúcnosti i na slobode riadny život s minimalizáciou rizika jeho recidívy. Pokiaľ všeobecný súd prihliadol na okolnosť, že nie je zabezpečená podmienka budúceho riadneho života sťažovateľa, je to výlučne iba vecou jeho uváženia, ak dospel k záveru, že doterajší výkon trestu odňatia slobody neodstránil charakterové vlastnosti, ktoré sťažovateľa viedli k páchaniu závažnej trestnej činnosti (IV. ÚS 53/08, I. ÚS 489/2020).

17. Východiskom pre posudzovanie splnenia podmienok pre podmienené prepustenie je teda hodnotenie, či došlo ku skutočnému polepšeniu a náprave odsúdeného, lebo práve náprava odsúdeného najefektívnejšie vedie k ochrane spoločnosti, teda k naplneniu účelu trestného práva v spoločnosti [nález č. k. IV. ÚS 463/97 z 23. apríla 1998 (N 47/10 SbNU 313), nález č. k. IV. ÚS 144/05 z 29. augusta 2005 (N 166/38 SbNU 327) či nález č. k. III. ÚS 68/04 z 9. júna 2005 (N 121/37 SbNU 535)].

18. Ústavný súd v prvom rade pripomína, že v ústave a ani Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd neexistuje zaručené právo na vyhovie žiadosti odsúdeného o podmienené prepustenie z výkonu trestu na slobodu. Posúdenie splnenia zákonných podmienok na podmienené prepustenie je vecou sudcovskej úvahy. Priestor na zásah ústavného súdu ako ochrancu ústavnosti sa otvára v takých prípadoch, keď by výklad či závery všeobecných súdov boli prejavom zjavného faktického či logického excesu, v dôsledku čoho by ich rozhodnutie vybočovalo zo zásad spravodlivého procesu a predstavovalo tak prejav ich svojvôle.

19. Aj z judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyplýva, že na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody odsúdený nemá automatický nárok. K podmienenému prepusteniu odsúdeného môže súd pristúpiť len vtedy, ak vykonané dokazovanie vedie k spoľahlivému záveru, že u odsúdeného boli splnené zákonom stanovené podmienky, a to formálneho, ako aj materiálneho charakteru. Formálnou podmienkou podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody je vykonanie zákonom stanovenej časti uloženého trestu. Materiálnymi podmienkami je potrebné rozumieť v prvom rade preukázanie polepšenia odsúdeného a v druhom rade preukázanie skutočnosti, že je možné od odsúdeného dôvodne očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život (4 Urtos 6/2019, 4 Urtos 3/2020).

20. Východisko právneho posúdenia sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti spočíva v zhodnotení úvah krajského súdu, ktoré ho viedli k splneniu či nesplneniu materiálnych podmienok

podmieňujúcich jeho podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. Posúdenie prvej materiálnej podmienky nebolo vo vecnej súvislosti dotknutej problematiky (polepšenie odsúdeného a s tým spojené očakávanie ďalšieho vedenia riadneho života) skúmané izolovane, podstatné pre záver o zamietnutí žiadosti sťažovateľa bolo v tomto kontexte posúdenie druhej materiálnej podmienky (ktorá musí byť splnená kumulatívne), teda prognózy riadneho života odsúdeného na slobode. Pri jej skúmaní krajský súd dospel k záveru, že ju sťažovateľ nespĺňa, pričom uložený trest plní už len funkciu ochrannú, a nie funkciu resocializačnú v spojení s individuálnou prevenciou, a preto je potrebné, aby sťažovateľ vykonal celú dĺžku uloženého trestu odňatia slobody. Krajský súd vychádzal pri svojich úvahách (aj tých, ktoré presahujú rámec citácie v bode 14 tohto odôvodnenia) nielen z počtu právoplatných odsúdení sťažovateľa a skutočnosti jeho mnohonásobne druhovo totožnej recidívy spočívajúcej v páchaní úmyselnej trestnej činnosti, ale aj z podkladového hodnotenia ústavu na výkon trestu odňatia slobody so záverom o strednom riziku sociálneho zlyhania, len čiastočnom splnení podmienok na podmiennečné prepustenie a s finálnym neodporúčaním takého rozhodnutia. Dôsledkom uvedeného záveru je aj krajským súdom vyslovený právny názor o redukcii účelu uloženého trestu odňatia slobody len na funkciu ochrannú. Možno teda uzavrieť, že sťažovateľ nepreukázal odôvodnenosť ním podanej žiadosti v časti splnenia druhej materiálnej podmienky, ktorej súčasné splnenie zákon prikazuje všeobecným súdom pre pozitívne rozhodnutie o návrhu podľa § 66 Trestného zákona.

21. S ohľadom na uvedené ústavný súd odmieta sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť pre porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

II.5. K ostatným sťažovateľom označeným článkom ústavy:

22. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti namietal porušenie aj čl. 46 ods. 2 ústavy, ktorý sa vzťahuje na rozhodovanie súdov v rámci správneho súdnictva, čl. 46 ods. 3 ústavy, ktorý sa vzťahuje na rozhodovanie orgánov verejnej moci vrátane súdov o nárokoch na náhradu škody nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, pričom napadnuté uznesenie krajského súdu sa rozhodovania o nároku na náhradu škody netýkalo. Taktiež vyslovenie sťažovateľom namietaného porušenia čl. 1 ods. 2 a čl. 2 ods. 2 a 3 ústavy, ktoré majú povahu ústavných princípov, a nie samostatne uplatniteľných základných práv a slobôd, prichádza do úvahy len v súvislosti s vyslovením porušenia základného práva, k čomu v prípade sťažovateľom namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy nedošlo. Rovnaký záver platí aj pre sťažovateľom označené čl. 12 a 13 ústavy. Sťažovateľom označený čl. 17 ústavy sa v zmysle judikatúry ústavného súdu vecne vzťahuje na konanie o väzbe, nie na konanie o žiadosti o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. Túto časť podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľa odmieta ústavný súd taktiež podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú, keďže sťažovateľom označené články ústavy sa vecne nevzťahujú na rozhodovanie o žiadosti o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody alebo ich porušenie prichádza do ústavy len v súvislosti s porušením základného práva, k čomu však nedošlo.

II.6. K návrhu sťažovateľa na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom:

23. Sťažovateľ požiadal v konaní o svojej ústavnej sťažnosti o ustanovenie právneho zástupcu ústavným súdom.

24. Navrhovateľovi, ktorý požiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, možno ustanoviť právneho zástupcu za kumulatívneho splnenia dvoch podmienok, a to (1) ak to odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa a (2) nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (§ 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

25. Z dôvodu odmietnutia sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti ako zjavne neopodstatnenej podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde sťažovateľ nepreukázal splnenie druhej podmienky, a to opodstatnenosť podanej ústavnej sťažnosti. Ústavný súd preto žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v tomto konaní nevyhovel (bod 2 výroku tohto uznesenia).

26. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa (priznanie finančného zadosťučinenia, zrušenie napadnutého uznesenia krajského súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie) v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. júna 2021

Libor Duľa
predseda senátu